

Aristoteles
a
Dante
spoznávali
svet
a tajomstvá
vesmíru

BENJAMIN ALIRE SÁENZ

Aristoteles
a
Dante
spoznávali
svět
a tajemství
vesmíru

*Knihy, ktoré
by sa ti mohli páčiť:*

JANDY NELSON

Dám ti aj slnko

PATRICK NESS

SIOBHAN DOWD

Sedem minút po polnoci

TABITHA SUZUMA

Zakázaná láska

JOHN GREEN

Kam zmizla Aljaška

STEPHEN CHBOSKY

Charlieho malé tajomstvá

Literárna predloha úspešného filmu

The Perks of Being a Wallflower

v hlavných úlohách s Emmou Watson,

Loganom Lermanom a Eurom Millerom.

FRANCISCO X. STORK

Marcelo objavuje skutočný svet

Aristoteles
Dante
spoznávajú
svet
a tajomstvá
vesmíru

BENJAMIN ALIRE SÁENZ

slovar

Copyright © 2012 by Benjamin Alire Sáenz
Published by arrangement with Simon & Schuster Books For Young Readers,
an imprint of Simon & Schuster Children's Publishing Division.
Translation © Martin Petrovický, 2015
Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o., Bratislava 2016

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy sa nesmie reprodukovat
ani šíriť v nijakej forme ani nijakými prostriedkami, či už elektronickými,
alebo mechanickými, vo forme fotokópií či nahrávok, respektíve
prostredníctvom súčasného alebo budúceho informačného systému
a podobne bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

Z anglického originálu
Benjamin Alire Sáenz: Aristotle and Dante Discover the Secrets of the Universe,
ktorý vyšiel vo vydavateľstve Simon & Schuster Books For Young Readers,
New York 2012,
preložil Martin Petrovický.
Zodpovedná redaktorka Martina Korbová
Editor Erik Fazekaš
Vydalo Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o., Bratislava v roku 2016.

Sadzba Alias Press, s. r. o., Bratislava

Tlač Kasico, a. s., Bratislava

10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

ISBN 978-80-556-1405-2

www.slovart.sk

Všetkým chlapcům,
kterí se museli naučit hrát
podle jiných pravidel.

Podakovania

Pri písaní tejto knihy na mňa doliehali pochybnosti. Keď som dokončil prvú kapitolu, vážne som uvažoval nad tým, že sa jej vzdám. Mal som však veľké šťastie a požehnanie. Obklopovali ma totiž odhodlaní, statoční, talentovaní a inteligentní ľudia, ktorí ma inšpirovali dokončiť to, čo som začal. Bez nich by som túto knihu nenapísal. Nasleduje krátky a celkom isto neúplný zoznam ľudí, ktorým by som sa rád poďakoval: Patty Moosebruggerovej, skvelej agentke a skvelej priateľke. Danielovi a Sashi Chaconovcom za veľkú náklonnosť a vieru, ktorú som potreboval pri písaní diela. Hectorovi, Annie, Ginny a Barbore, na ktorých som sa vždy mohol obrátiť. Editorovi Davidovi Galeovi, ktorý v knihu veril, a celému tímu vo vydavateľstve Simon & Schuster, najmä Navah Wolfeovej. Kolegom z Ústavu tvorivého písania, ktorých práca a veľkorysosť ma ustavične pobádajú, aby som bol lepší spisovateľ a človek. Napokon by som sa rád poďakoval študentom, bývalým aj súčasným, ktorí mi pripomínajú, že na jazyku a písaní bude vždy záležať. Všetkým som vám vďačný.

PREČO SA USMIEVAME? PREČO SA SMEJEME?
Prečo sa cítite osamelí? Prečo sme smutní a zmätení?
Prečo čítame poéziu? Prečo sa pri pohľade na maľbu
rozplačeme? Prečo sa nám búri srdce, keď sa zaľúbime?
Prečo sa hanbíme? V čom spočíva vnútorné rozochvenie,
ktoré nazývame túžba?

Iné pravidlá na leto

Problémom môjho života bolo, že ho vymyslel niekto iný.

Jeden

JEDNEJ LETNEJ NOCI SOM ZASPAL V NÁDEJI, ŽE keď sa zobudím, svet bude iný. Keď som však ráno otvoril oči, bol úplne rovnaký. Zhodil som zo seba paplón a ležal na posteli. Otvoreným oknom prúdila dnu horúčava.

Natiahol som ruku k tlačidlu na rádiu. Práve hrali *Alone*. Taká hlúposť, *Alone*, pieseň od skupiny Heart. Nebola to moja obľúbená skladba. Ani interpret. Ani téma. „Nevieš, ako dlho...“

Mal som pätnásť.

Nudil som sa.

Cítil som sa biedne.

Pokiaľ išlo o mňa, slnko mohlo pokojne roztaviť modrú na oblohe. Potom by nebo bolo rovnako úbohé ako ja.

Dídžej opakoval otravné samozrejmosti ako: „Je leto! Vonku panuje horúčava!“ Nato pustil retro melódiu z *Osamelého jazdca*. Hrával ju každé ráno, lebo si myslel, že to je moderný spôsob, ako zobudiť svet. „Hijó, Silver!“ Kto ho zamestnal? Ubíjal ma. Keď sme počúvali predohru k opere *Viliam Tell*, asi sme si mali predstaviť, ako Osamelý jazdec a Tonto cválajú púšťou. Možno by mu mal niekto pripomenúť, že už nemáme desať rokov. „Hijó, Silver!“ Úbohé. Éter znova zaplnil dídžejov hlas: „Zobud' sa, El Paso! Je pondelok pätnásteho júna tisícdeväťstoosemdesiatsedem! Ti-

sícdeväťstoosemdesiatsedem! Verili by ste tomu? Všetko najlepšie k narodeninám želáme Waylonovi Jenningsovi, ktorý dnes oslavuje päťdesiatku!“ Waylon Jennings? Toto je rocková stanica, dofrasa! Potom však povedal čosi, čím naznačil, že má mozog. Vyrozprával príbeh o tom, ako roku 1959 Waylon Jennings prežil haváriu lietadla, pri ktorej prišli o život Buddy Holly a Richie Valens. Vzápätí pustil novú verziu skladby *La Bamba* od Los Lobos.

La Bamba. To sa dalo znieť.

Holými nohami som podupával po drevenej dlážke. Hlavou som pokyvoval v rytme a uvažoval, nad čím rozmýšľal Richie Valens tesne predtým, ako sa lietadlo zrútilo na nemilosrdnú zem. *Hej, Buddy! Hudbe je koniec.*

Dohrala priskoro. Utíchla, sotva sa rozoznala. Bolo to naozaj smutné.

VOŠIEL SOM DO KUCHYNE. MAMA VARILA OBED. Mala sa stretnúť s kamoškami z nedeľných omší. Nalial som si do pohára trochu pomarančovej šťavy.

Mama sa na mňa usmiala. „Zaželáš mi dobré ráno?“

„Porozmýšľam o tom,“ odvetil som.

„Aspoňže si vyliezol z postele.“

„Musel som o tom dlho uvažovať.“

„Prečo chlapani toľko spia?“

„Jednoducho nám to ide.“ Rozosmiala sa. „Tak či onak, nespál som. Počúval som *La Bambu*.“

„Richie Valens,“ podotkla takmer šeptom. „Také smutné.“

„Dopadol rovnako ako Patsy Cline.“

Prikývla. Niekedy som ju prichytil, ako si pospevuje pieseň *Crazy*, a usmial som sa. Opätovala mi to. Akoby sme mali spoločné tajomstvo. Mala príjemný hlas. „Letecké katastrofy,“ zašepkala. Asi to chcela povedať skôr sebe než mne.

„Richie Valens zomrel mladý... Niečo však urobil. *Naozaj niečo dokázal*. No ja? Čo som spravil ja?“

„Máš ešte čas,“ ubezpečila ma. „Množstvo času.“ Večná optická miestka.

„Najskôr sa musím stať človekom,“ poznamenal som.

Čudne sa na mňa zahľadela.

„Mám pätnásť.“

„Viem, koľko máš rokov.“

„Pätnásťroční nie sú plnohodnotní ľudia.“

Zasmiala sa. Učila na strednej škole. Vedel som, že so mnou spolovice súhlasí.

„Čoho sa týka to dôležité stretnutie?“

„Pretvárame potravinovú banku.“

„Potravinovú banku?“

„Ješť by mali všetci.“

Mame vždy záležalo na chudobných. Biedu zažila na vlastnej koži. O hlade vedela veci, ktoré asi nikdy nezakúsím.

„Áno,“ nadviazal som. „To určite.“

„Možno by si nám mohol pomôcť.“

„Pravdaže,“ pritakal som. Neznášal som, keď zo mňa niekto robil dobrovoľníka. Problémom môjho života bolo, že ho vymyslel niekto iný.

„Čo budeš dnes robiť?“ Znelo to ako výzva.

„Pridám sa ku gangu.“

„To nie je smiešne.“

„Som Mexičan. Nerobíme to azda?“

„Naozaj to nie je smiešne.“

„Tak nie je,“ odvrkol som. Dobre, tak nie je.

Pocítil som nutkanie odísť z domu. Niežeby som mal kam ísť.

Keď nás mali navštíviť mamine kamošky z nedeľných omší, zdalo sa mi, že sa zadusím. Nešlo o to, že všetky mali po päťdesiatke – v tom problém nebol. Nespočíval dokonca ani v poznámkach o tom, ako sa priamo pred ich očami mením na muža. Keď som začul kravinu, vedel som ju odlíšiť od pravdy. V tomto prí-

pade to boli milé, neškodné, láskavé reči. Zvládol som, keď ma ženy chytili za plecía a povedali: „Pozrime sa. *Dejame ver. Ay que muchacho tan guapo. Te pareces a tu papa.*“ Niežeby sa mali na čo pozerat'. Bol som to jednoducho ja. A áno, naozaj som sa podobal na otca. Nemyslím si, že to bolo niečo výnimočné.

Najväčšmi ma však sralo to, že mama mala viac priateľov ako ja. Pripadalo mi to veľmi smutné.

Povedal som si, že si pôjdem zaplávať na kúpalisko v Memorial Parku. Neznelo to ktovieako, no aspoň to bol môj nápad.

Cez plece som si prehodil starý uterák. Keď som bol vo dverách, mama mi ho vymenila za lepšiu. V jej svete existovali isté pravidlá, ktoré som nechápal. Netýkali sa však iba uterákov.

Zahľadela sa mi na tričko.

Zachytil som jej odmietavý pohľad. Skôr ako ma prinútila, aby som sa prezliekol, venoval som jej jeden z vlastných výrazov tváre. „To je moje obľúbené tričko,“ ohradil som sa.

„Nemal si ho na sebe už včera?“

„Mal,“ priznal som. „Je na ňom Carlos Santana.“

„Viem, kto to je,“ upozornila ma.

„Na narodeniny mi ho daroval otec.“

„Ak sa dobre pamätám, keď si darček otvoril, nebol si práve nadšený.“

„Dúfal som, že to bude niečo iné.“

„Niečo iné?“

„Neviem. Prosto niečo iné. Tričko na narodeniny?“ Zadíval som sa na ňu. „Asi mu vôbec nerozumiem.“

„Taký zložitý zas nie je, Ari.“

„Vôbec nerozpráva.“

„Keď ľudia hovoria, pravdu si niekedy nechávajú pre seba.“

„Asi áno,“ pritakal som. „Tak či onak, teraz mám to tričko veľmi rád.“

„Vidím.“ Usmiala sa.

Úsmev som jej opätoval. „Otec ho kúpil na prvom koncerte.“

„Bola som tam. Spomínam si. Je staré a vydraté.“

„Som sentimentálny.“

„To určite.“

„Mami, je leto.“

„Áno,“ prisvedčila, „*naozaj* je leto.“

„Iné pravidlá,“ naznačil som.

„Iné pravidlá,“ zopakovala.

Iné pravidlá na leto som zbožňoval. Mama ich znášala.

Natiahla ruku a prstami mi prečesala vlasy. „Sľúb mi, že zajtra si ho už neoblečieš.“

„Dobre,“ privolil som. „Sľubujem, ale iba ak sa zaviažeš, že ho nedáš do sušičky.“

„Možno ti dovolím, aby si si ho vypral sám.“ Usmiala sa. „Ne-
utop sa.“

Úsmev som jej opätoval. „Ak zomriem, môjho psa nikomu nedaruj.“

Bol to žart. Nijakého psa sme nemali.

Mama chápala môj zmysel pre humor. Aj ja ten jej. V tomto sme si rozumeli. Niežeby pre mňa nepredstavovala záhadu. Jedno mi bolo *dokonale* jasné – to, prečo sa do nej otec zaľúbil. To, prečo sa ona zamilovala doňho, mi ešte stále unikalo. Raz, keď som mal šesť či sedem rokov, som sa na otca veľmi nahneval. Chcel som, aby sa so mnou hral, no pripadal mi nesmierne vzdialený. Správal sa, akoby som tam vôbec nebol. S vystupňovaným chlapčenským hnevom som sa mamy spýtal: „Ako si sa zaňho mohla vydat?“

Usmiala sa a prstami mi prečesala vlasy. Robievala to tak vždy. Zahľadela sa mi priamo do očí a pokojne povedala: „Tvoj otec bol nádherný.“ Vôbec nezaváhala.

Chcel som sa jej spýtať, kam sa podela všetka tá krása.